

KS. JACENTY MASTEJ

INKARNACYJNA WIARYGODNOŚĆ CHRZEŚCIJAŃSTWA ZARYS METODOLOGICZNY ARGUMENTU INKARNACYJNEGO

CHRISTIANITY'S INCARNATIONAL CREDIBILITY A METHODOLOGICAL OUTLINE OF THE INCARNATIONAL ARGUMENT

A b s t r a c t. The aim of the article is to present the possibility of constructing and to indicate the methodological determinants of the incarnational argument using the psychological-existential method. Constructing the incarnation argument takes place in two stages. First, the human situation is analysed and the ways of solving it are presented. Because modern man is unable to cope with many existential problems, the search for answers takes place on the plane of Divine Revelation. Understanding the truth about man and the meaning of human history is possible through the mystery of the Incarnation. In Jesus Christ, Incarnate Son of God, we can find complete and ultimate solution to the existential problems of human life. The article also points to the need to link the incarnation argument with other arguments for the credibility of Christianity.

Key words: Incarnation; Jesus Christ; Christianity's credibility; incarnational argument.

Translated by Jerzy Warakowski

Chrześcijaństwo ma świadomość swego boskiego pochodzenia oraz zbawczego posłannictwa. Uzasadniając to przekonanie o nadprzyrodzonej genezie i misji, odwołuje się do Osoby Jezusa Chrystusa, Wcielonego Syna Bożego, w którym Bóg wkroczył w historię i wypełnił zbawcze obietnice. Jezus Chrystus jest pełnią Bożego Objawienia oraz zbawienia, jednocześnie objawia

Ks. dr hab. JACENTY MASTEJ, prof. KUL – Katedra Chrystologii i Eklezjologii Fundamentalnej KUL; adres do korespondencji: ul. Radziszewskiego 7, 20-039 Lublin; e-mail: jmastej@kul.pl

Boga oraz jest Bogiem, który się objawia. W Nim dokonało się najdoskonalsze samoobjawienie Boga oraz odkupienie człowieka. Dla chrześcijaństwa wiara w Jezusa Chrystusa, Wcielonego Syna Bożego, jest sprawą najwyższej rangi, dlatego domaga się ona uwiarygodnienia¹.

Współczesna teologia fundamentalna, aby dać rzetelne uzasadnienie wierze chrześcijańskiej, wypracowuje wszechstronne i wieloaspektowe argumenty za wiarygodnością chrześcijaństwa. Celem konstruowanych argumentów jest ukazanie wyjątkowego charakteru chrześcijaństwa jako religii objawionej i zbawczej, czyli wiary-godnej. Szczególne zasługi w tym względzie ma lubelska szkoła teologii fundamentalnej². Nowatorskie argumenty za wiarygodnością chrześcijaństwa znajdują się między innymi w *Leksykonie teologii fundamentalnej*³ oraz w *Traktacie o wiarygodności chrześcijaństwa*⁴ autorstwa ks. prof. Mariana Ruseckiego. Wszystkie te argumenty *explicite* lub *implicite* zawarte są w Objawieniu oraz odwołują się do racji rozumowych⁵. W budowaniu argumentacji stosowane są zarówno metody podmiotowe, jak również przedmiotowe. Metody typu podmiotowego za punkt wyjścia obierają osobę ludzką i jej egzystencjalne uwarunkowania oraz potrzeby, natomiast metody przedmiotowe wychodzą od rzeczywistości pozapodmiotowej, co zapewnia im większy obiektywizm⁶.

Celem niniejszego artykułu jest zaprezentowanie możliwości zbudowania oraz wskazanie metodologicznych uwarunkowań argumentu inkarnacyjnego. Wcielenie Syna Bożego zajmuje centralne miejsce w wierze, kulcie, przepowiadaniu i pobożności Kościoła. Przyjęcie przez Syna Bożego ludzkiej natury i przyjście na świat Boga w ludzkim ciele, ma fundamentalne znaczenie dla powstania, istnienia oraz wiarygodności chrześcijaństwa. Zagadnienie

¹ M. RUSECKI, *Cud w chrześcijaństwie*, TN KUL, Lublin 1996, s. 9; TENŻE, *Traktat o Objawieniu*, Wydawnictwo Księży Sercanów, Kraków 2007, s. 237-419; I.S. LEDWOŃ, *Objawienie chrześcijańskie i jego wiarygodność według René Latourelle'a*, Wydawnictwo KUL, Lublin 1996, s. 100-113; J. MASTEJ, *Staurologiczno-rezurekcyjna wiarygodność chrześcijaństwa*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2014, s. 7-8.

² K. KAUCHA, *Wiarygodność i wiara w ujęciu lubelskiej szkoły teologii fundamentalnej*, w: *Wiara – wiarygodność*, red. D. Wąsek, Stowarzyszenie Teologów Fundamentalnych w Polsce, Kraków 2014, s. 49-85.

³ *Leksykon teologii fundamentalnej*, red. M. Rusecki i in., Wydawnictwo M, Lublin–Kraków 2002.

⁴ M. RUSECKI, *Traktat o wiarygodności chrześcijaństwa*, TN KUL, Lublin 2010.

⁵ M. RUSECKI, *Argumentacja w teologii fundamentalnej*, w: *Leksykon teologii fundamentalnej*, s. 109.

⁶ M. RUSECKI, *Wiarygodność chrześcijaństwa*, t. 1: *Z teorii teologii fundamentalnej*, TN KUL, Lublin 1994, s. 257-330.

Inkarnacji na gruncie teologii fundamentalnej, czyli z perspektywy objawieniowej, zbawczej oraz wiarygodnościowej, opracował ks. prof. Tadeusz Dola⁷. W niniejszym omówieniu wskażemy na możliwość skonstruowania argumentu inkarnacyjnego przy zastosowaniu metody psychologiczno-egzystencjalnej, która należy do metod typu podmiotowego.

1. EGZYSTENCJALNE UWARUNKOWANIA ŻYCIA CZŁOWIEKA

Punktem wyjścia w budowaniu argumentu inkarnacyjnego jest przedstawienie egzystencjalnych uwarunkowań życia człowieka, z równoczesnym wskazaniem na niewystarczalność i zawodność naturalistycznych sposobów samo-realizacji osoby ludzkiej. Niewątpliwie całościowa, a zarazem jednoznaczna diagnoza egzystencji współczesnego człowieka jest niemożliwa. Wielorakie uwarunkowania, zarówno wewnętrzne, jak również zewnętrzne, życia konkretnej osoby sprawiają, że każde opisanie egzystencji ludzkiej jest niepełne, a ostatecznie subiektywne. Niemniej jednak warto podejmować takie próby, gdyż są one pomocne w odczytaniu egzystencjalnych pytań, które stawia współczesny człowiek⁸. Mogą one stanowić punkt wyjścia dla teologii fundamentalnej. Mając to na uwadze, poniżej przywołane zostaną wybrane płasz-

⁷ T. DOLA, *Zbawczy sens wcielenia w świetle formuły „admirabile commercium”*, w: *Tajemnica Odkupienia* (KolCom, t. 11), red. L. Balter Poznań 1997, s. 145-156; TENŻE, *Eklezjotwórczy charakter wcielenia*, w: *Ratio et revelatio. Z refleksji filozoficzno-teologicznych. Księga pamiątkowa dedykowana Księdzu Profesorowi Józefowi Herbutowi z okazji 65. rocznicy urodzin*, red. J. Cichoń, Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, Opole 1998, s. 339-349; TENŻE, *Relacja krzyża do Wcielenia*, „*Studia Paradyskie*” 8(1998), s. 191-202; TENŻE, *Wcielenie jako wydarzenie zbawcze*, „*Roczniki Teologiczne Śląska Opolskiego*” 18(1998), s. 159-170; TENŻE, *Sens tajemnicy wcielenia w jubileuszowej bulli „Incararnationis misterium”*, „*Roczniki Teologiczne Śląska Opolskiego*” 19(1999), s. 230-239; TENŻE, *Krzyż, II. Krzyż a Wcielenie*, w: *Leksykon teologii fundamentalnej*, s. 708-710; TENŻE, *Wcielenie*, w: tamże, s. 1310-1315; TENŻE, *Teologia misteriów życia Jezusa*, Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2002, s. 39-90.

⁸ Za ważną próbę opisanego współczesnego kontekstu egzystencjalnego należy uznać pracę zbiorową pod redakcją ks. Przemysława Artemiuka, pt. *Współczesny kontekst wiary*, Płocki Instytut Wydawniczy, Płock 2016. Zob. także: J. CUDA, *Wiarygodna antropologia. Hermeneutyczny zarys teologii fundamentalnej*, Księgarnia św. Jacka, Katowice 2002; K. KAUCHA, *Wiarygodność Kościoła w kontekście wyzwań współczesności europejskiej w świetle nauczania Jana Pawła II*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2008; T. KOSTECKI, *Kościół drogą życia każdego człowieka. Antropologiczna wiarygodność Kościoła i jej uzasadnianie w świetle nauczania Jana Pawła II*, POLIGRAF, Międzyrzec Podlaski 2015, s. 25-103.

czynny egzystencji, które mogą stanowić punkt wyjścia dla zbudowania argumentu inkarnacyjnego.

Człowiek, poznając siebie oraz otaczający go świat, tak osobowy, jak i pozaosobowy, dostrzega wieloraką zależność zarówno od innych ludzi, jak również od otaczającego go świata. Doświadczając siebie jako bytu przygodnego, niedoskonałego, pragnie wszechstronnego rozwoju, tak cielesnego, jak i duchowego, oczekuje spełnienia w wymiarze indywidualnym oraz w relacjach międzyosobowych. Nie tylko pragnie osobowej doskonałości, ale poszukuje środków za pomocą których może do niej dążyć i ją osiągnąć. Stawiane przez człowieka pytania o cel, sens i wartość życia stanowią ważne egzystencjalne wyzwania, które mu permanentnie towarzyszą.

Człowiek pragnie też akceptacji, zauważenia, docenienia oraz doświadczenia uczuć wyższych, np. pragnie miłości – chce kochać oraz chce być kochanym. Osoba ludzka może powyższe potrzeby i pragnienia realizować na różne sposoby. Zauważyć jednak trzeba, że ich naturalistyczna i doczesna realizacja wprawdzie ma istotne znaczenie w życiu, ale naznaczona jest poczuciem niepewności, zagrożenia, a tym samym nietrwałością.

Z perspektywy religijnej możemy także stwierdzić, że człowiek poszukuje zbawienia rozumianego jako osobowe spełnienie w Bogu. Oczekiwania te wynikają z przekonania, że sam z siebie nie jest on w stanie osiągnąć szczęścia, które byłoby pełne, trwałe i nieutralne. Pośród życiowych pragnień osoby ludzkiej odnajdujemy także tęsknotę za zjednoczeniem z Absolutem, Istotą Najwyższą, Bogiem. W tym miejscu warto zwrócić uwagę, że na płaszczyźnie teologicznej prawda o człowieku, który jest grzeszny i słaby, a tym samym potrzebuje zbawienia, została mu objawiona przez Boga. Objawienie ukazuje zbawienie, które jest darem Boga, a którego istotą jest zjednoczenie osoby ludzkiej z Bogiem.

Podjęmowane przez człowieka próby realizacji i samorealizacji, na wielu różnych płaszczyznach: osobistej, zawodowej, duchowej, fizycznej, cielesnej czy autosoteryjnej, w perspektywie ograniczeń: choroby, cierpienia i śmierci, okazują się nietrwałe, a definitywnie niewystarczające, niepełne i zawodne. Dlatego nie mogą one stanowić pewnego fundamentu dla osiągnięcia pełnego i trwałego szczęścia.

2. WCIELENIENIE JAKO ZBAWCZE WEJŚCIE BOGA W EGZYSTENCJĘ LUDZKĄ

Wskazane powyżej – zaledwie niektóre – tęsknoty oraz oczekiwania człowieka stanowią wyzwanie dla teologii, a szczególnie teologii fundamentalnej, która jest dyscypliną pogranicza (progu), gdyż w jej ramach dokonuje się przejście od poznania naturalnego do teologicznego⁹. Pogranicze, którym zajmuje się teologia fundamentalna, obejmuje szereg dyscyplin nauk humanistycznych oraz społecznych, które pomagają w opisie antropologiczno-społeczno-kulturowych uwarunkowań wiary chrześcijańskiej. Niemożliwość odnalezienia przez człowieka pełnej i definitywnej odpowiedzi na nurtujące go pytania egzystencjalne na płaszczyźnie czysto racjonalnej, otwiera perspektywę odwołania się do rzeczywistości objawionej w Jezusie Chrystusie. W argumentie inkarnacyjnym odniesienie to ma na celu wykazanie, że Wcielony Syn Boży jest najpełniejszą, wyczerpującą i definitywną odpowiedzią Boga na wszystkie pytania związane z życiem oraz egzystencją.

Wejście Boga w historię i egzystencję człowieka stanowi odpowiedź na najgłębsze jego tęsknoty. Wcielenie oznacza zarówno sam akt przyjęcia ludzkiej natury przez Syna Bożego, jak również stan zjednoczenia Bóstwa i człowieczeństwa w Jezusie Chrystusie, a więc całość Jego ziemskiego istnienia¹⁰. Wcielenie jest wydarzeniem historycznym, gdyż zrealizowało się w konkretnym miejscu i czasie oraz stanowi zbawcze misterium, w którym Bóg w Osobie odwiecznego Słowa przyjął człowieczeństwo, by doprowadzić ludzkość do zbawienia. Motywem Wcielenia jest miłość Boga, przez którą Bóg okazuje człowiekowi zbawienie: „tak bowiem Bóg umiłował świat, że Syna swego Jednorodzonego dał, aby każdy, kto w Niego wierzy, nie zginął, ale miał życie wieczne” (J 3,16)¹¹. Inkarnacja stanowi zatem odpowiedź Boga na tęsknotę człowieka za miłością, która jest bezwarunkowa i nigdy się nie kończy. W tym miejscu warto zwrócić uwagę na związek przesłanek argumentu inkarnacyjnego z elementami argumentu agapetologicznego¹².

⁹ H. WALDENFELS, *O Bogu, Jezusie Chrystusie i Kościele – dzisiaj. Teologia fundamentalna w kontekście czasów obecnych*, tł. A. Paciorek, Wydawnictwo św. Jacka, Katowice 1993, s. 83-84.

¹⁰ T. DOLA, *Wcielenie*, s. 1310-1315; Cz.S. BARTNIK, *Chrystus – Syn Boga Żywego*, Wydawnictwo STANDRUK, Lublin 2000, s. 237-239.

¹¹ B. HUME, *Tajemnica Wcielenia*, tł. M. Wołak, Wydawnictwo SALWATOR, Kraków 2006, s. 32-33; A. ESPEZEL, *Ciało zbawienia*, „Communio” 23(2003), nr 1, s. 118-120.

¹² M. RUSECKI, *Traktat o wiarygodności chrześcijaństwa*, s. 263-280.

We Wcieleniu przed człowiekiem otwarła się nowa możliwość kontaktu z Bogiem. Przyjęcie przez Boga ludzkiej natury sprawiło, że Bóg stał się bliski człowiekowi. Ten, który jest odwieczny i niedostępny, gdyż jest ponad czasem i miejscem, w Jezusie Chrystusie zaczął istnieć w czasie oraz miejscu, czyli w historii. „Przyjęcie ludzkiej «natury» przez Syna Bożego we wcieleniu jest już przyjęciem całej ludzkiej historii”¹³. Argumentacja inkarnacyjna winna podejmować kwestię *uniwersale concretum*¹⁴. We Wcielonym Synu Bożym człowiek mógł oglądać Niewidzialnego Boga, gdyż On, będąc odwiecznym Słowem, stał się Ciałem i zamieszkał pośród ludzi. Co więcej, jest On wciąż Emmanuelem, czyli Bogiem z nami.

Inkarnacja, jako wydarzenie przyjęcia przez Odwieczne Słowo ludzkiego ciała, jest aktem jednorazowym i niepowtarzalnym. Następstwa tego wydarzenia uwidaczniają się w całym ziemskim życiu Jezusa z Nazaretu. Ziemskie życie stanowi zarówno ukazanie tego czym jest Wcielenie, jak również jego uwiarygodnienie. Tym samym uzasadnienie Inkarnacji jest zbieżne z wykazaniem wiarygodności Osoby oraz zbawczego posłannictwa Jezusa z Nazaretu. Wcielenie, które dokonało się ze względu na zbawcze dzieło Jezusa Chrystusa, pozwala nam zrozumieć istotę, poznać piękno oraz wykazać realność Inkarnacji. Formułowanie przesłanek za wiarygodnością chrześcijaństwa powinno ukazywać Wcielenie w łączności z całym życiem Jezusa, a szczególnie eksponować jego związek z wydarzeniem paschalnym uwzględniając wykazanie jego wiarygodności¹⁵.

Przesłanki w argumencie inkarnacyjnym mają także uwzględniać dynamiczny charakter Wcielenia. W Jezusie z Nazaretu dokonywał się rozwój, dojrzewanie w naturze ludzkiej¹⁶. Doświadczenie, które jest dane każdemu człowiekowi, stało się udziałem Boga. Ziemskie życie Jezusa oraz ludzkie „stawanie się” w czasie i historii może posłużyć człowiekowi w drodze do

¹³ W. HRYNIEWICZ, *Wcielenie a misterium paschalne*, „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” 26(1979), z. 2, s. 58.

¹⁴ T. DOLA, *Teologia misteriów życia Jezusa*, s. 40-43.

¹⁵ W. HRYNIEWICZ, *Chrystus nasza Pascha. Zarys chrześcijańskiej chrystologii paschalnej*, t. 1, TN KUL, Lublin 1982, s. 274-290; TENŻE, *Wcielenie a misterium paschalne*, s. 53-66; T. SÖDING, *Wcielenie a Pascha. Dzieje Jezusa w świetle Ewangelii Jana*, „Communio” 24(2004), nr 1, s. 50-63; T. DOLA, *Krzyż, II. Krzyż a Wcielenie*, s. 708-710; TENŻE, *Relacja krzyża do Wcielenia*, s. 191-202; J. MASTEJ, *Staurologiczno-rezurekcyjna wiarygodność chrześcijaństwa*, s. 103-245.

¹⁶ W. HRYNIEWICZ, *Wcielenie a misterium paschalne*, s. 53-55; R.H. KOŚLA, *Tajemnica wcielenia we współczesnej refleksji chrystologicznej*, Wydawnictwo OO. Bernardynów CALVARIANUM, Kalwaria Zebrzydowska 2001, s. 82-85.

człowieczeństwa pełnego i zrealizowanego. Sobór Watykański II naucza: „Ktokolwiek idzie za Chrystusem, Człowiekiem doskonałym, sam też pełniej staje się człowiekiem”¹⁷. Wyakcentowaniu i docenieniu dynamicznego oraz historycznego charakteru Inkarnacji powinno towarzyszyć wyciąganie praktycznych wskazówek na temat osobowego istnienia, życia i rozwoju człowieka na podobieństwo Chrystusa i przy Jego udziale. Pomocne może być nawiązanie do przesłanek argumentu personalistycznego¹⁸.

Ziemskie życie Chrystusa poprzez Jego człowieczeństwo było ściśle związane z czasem i podlegało zasadom wzrostu i rozwoju. Pełna realizacja człowieczeństwa Chrystusa dokonała się w rezurekcji, gdyż w niej zostało uwielbione przyjęte we wcieleniu człowieczeństwo¹⁹. „Zmartwychwstanie jest pełnym udziałem człowieczeństwa Chrystusa w życiu i chwale Boga. [...]. W świetle chwały zmartwychwstania ukazała się w całym blasku tajemnica wcielenia i stało się widocznym przeobóstwieniem człowieczeństwa Chrystusa”²⁰. Rezurekcja definitywnie uwiarygodnia Wcielenie. Argumentacja inkarnacyjna winna być zatem dopełniona istotnymi elementami argumentu rezurekcyjnego²¹.

Inkarnacja Syna Bożego dokonała się w ciele podlegającym cierpieniu i śmierci²². Jezus Chrystus doznał cierpienia, samotności umierania oraz doświadczył śmierci. Doznania te stanowią wyraz solidarności Boga z człowiekiem w jego najboleśniej egzystencji. Przynależą także do porządku zbawczego i stanowią dla człowieka umocnienie oraz przeświadczenie o realnej obecności i bliskości Boga w najtrudniejszych chwilach życia człowieka. Trzeba zaznaczyć, że argumentacja inkarnacyjna – w wielu punktach – jest zbieżna z argumentacją sensotwórczą²³ oraz sperancyjną²⁴.

¹⁷ KDK 41.

¹⁸ M. RUSECKI, *Traktat o wiarygodności chrześcijaństwa*, s. 331-354.

¹⁹ „Zmartwychwstanie w ciele chwalebny jest szczytową fazą misterium zbawienia. Gdyby po śmierci Chrystusa nie nastąpiło zmartwychwstanie, oznaczałoby to zniszczenie człowieczeństwa przyjętego przez Słowo we wcieleniu, a więc i zniszczenie samego wcielenia. [...] Dopiero w zmartwychwstaniu udzielona została człowieczeństwu Chrystusa pełnia chwały i mocy, należna Mu z racji unii hipostatycznej”. W. HRYNIEWICZ, *Chrystus nasza Pascha*, s. 285-286.

²⁰ W. HRYNIEWICZ, *Wcielenie a misterium paschalne*, s. 63.

²¹ M. RUSECKI, *Traktat o wiarygodności chrześcijaństwa*, s. 49-82.

²² W. HRYNIEWICZ, *Chrystus nasza Pascha*, s. 279-281; TENŻE, *Wcielenie a misterium paschalne*, s. 53-55.

²³ K. KAUCHA, *Argument sensotwórczy za wiarygodnością Kościoła w świetle nauczania Jana Pawła II*, „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne” 44(2001), nr 2, s. 373-386.

²⁴ M. RUSECKI, *Traktat o wiarygodności chrześcijaństwa*, s. 281-290; TENŻE, *Sperancyjny argument*, w: *Leksykon teologii fundamentalnej*, s. 1126-1132.

Wcielenie Syna Bożego objawia wartość i piękno ludzkiego życia. Skoro Bóg stał się człowiekiem i żył wśród ludzi, dlatego każde ludzkie życie jest piękne, wartościowe i święte: „Bóg wszedł na zawsze w historię ludzi tak, że nasze zwykłe życie spełnia się w wiecznej historii życia trynitarnego”²⁵. Misterium Wcielenia stanowi źródło doświadczenia bliskości i jedności człowieka z Bogiem oraz wyrażnia powołanie człowieka do szczęścia przez zjednoczenie z Bogiem²⁶. Argument z Wcielenia jest zbieżny z argumentem ze świętości²⁷, argumentem kalonicznym²⁸ oraz aksjologicznym²⁹.

Wcielenie Syna Bożego jest aktem na wskroś proegzystencjalnym. Inkarnacja to potężny czyn Boga dokonany dla ludzi i dla ich zbawienia. Proegzystencjalny charakter ma całe życie Jezusa, które w ludzkim ciele ma swój początek we Wcieleniu³⁰. Argument inkarnacyjny jest zatem koincydencyjny z argumentem prakseologicznym³¹ oraz bonatywnym³². Proegzystencjalna postawa Jezusa, czyli permanentne bycie „dla” Boga-Ojca i dla ludzi, stanowi odpowiedź na pytania o sens bezinteresownego czynienia dobra oraz ofiarne poświęcanie się na rzecz dobra wspólnego.

3. WALOR ARGUMENTU INKARNACYJNEGO

Wartość argumentu inkarnacyjnego wynika z wyjątkowego i absolutnego charakteru Osoby Jezusa Chrystusa, który jest Wcielonym Synem Bożym oraz jedynym Pośrednikiem między Bogiem i ludźmi. U podstaw mówienia o Chrystusie, jako jedynym Pośredniku i Zbawicielu oraz pełni Objawienia i kresie dziejów, znajduje się Inkarnacja. Objawienie chrześcijańskie, pod względem formy i treści, stanowi szczyt i wypełnienie wszelkiego objawienia: jest ono doskonałe i pełne, ponieważ dokonało się w Osobie Wcielonego Syna Bożego³³. W tym miejscu trzeba dodać, że za wiarygodnością Inkarnacji przemawia także jej personalistyczny charakter.

²⁵ A. ŠTRUKELJ, *Wcielenie pełni stworzenia*, „Communio” 24(2004), nr 1, s. 44.

²⁶ A.A. HAAS, *Mistyka Wcielenia*, „Communio” 24(2004), nr 1, s. 3-14.

²⁷ M. RUSECKI, *Traktat o wiarygodności chrześcijaństwa*, s. 263-280.

²⁸ K. KAUCHA, *Kaloniczny argument*, w: *Leksykon teologii fundamentalnej*, s. 598-601.

²⁹ M. RUSECKI, *Traktat o wiarygodności chrześcijaństwa*, s. 355-374.

³⁰ T. DOLA, *Teologia misteriów życia Jezusa*, s. 49.

³¹ M. RUSECKI, *Traktat o wiarygodności chrześcijaństwa*, s. 251-261.

³² TENŻE, *Bonatywny argument*, w: *Leksykon teologii fundamentalnej*, s. 152-155.

³³ I.S. LEDWOŃ, „... i nie ma w żadnym innym zbawienia”. *Wyjątkowy charakter chrześcijaństwa w teologii posoborowej*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2006, s. 368-385.

Historiozbawcze wydarzenie Inkarnacji stanowi zarówno o istocie chrześcijaństwa, jak również tworzy podstawę wykazania jego oryginalności³⁴. Argument inkarnacyjny wpisuje się w ukazanie absolutnego charakteru chrześcijaństwa. Z punktu widzenia teologii religii wydarzenie Wcielenia stanowi o wyjątkowym charakterze chrześcijaństwa w relacji do innych religii³⁵. Przyjście Syna Bożego na świat oznaczało „pełnię czasu”, czyli definitywne nadejście zbawienia pochodzącego od Boga. Pełnią zbawienia jest Jezus Chrystus, prawdziwy Bóg i prawdziwy Człowiek, gdyż w Nim Bóg pojednał świat ze sobą. Pojednanie, które rozpoczęło się przez zjednoczenie natury Boskiej i ludzkiej we Wcieleniu, definitywne zostało dopełnione przez uwielbienie ludzkiego ciała Jezusa Chrystusa w rezurekcji. Stwórcze i zbawcze Słowo Boga, przyjmując ludzką naturę, ogarnia od chwili Wcielenia swym zbawczym oddziaływaniem wszystkich, którzy tę naturę posiadają. To zbawcze dzieło, ponieważ jest nie tylko dziełem Jezusa człowieka, ale jednocześnie Wcielonego Boga, dlatego jest wydarzeniem niepowtarzalnym w dziejach. Inkarnacja stanowi także najbardziej podstawowy warunek zaistnienia i wiarygodności Kościoła, dlatego w argumentie inkarnacyjnym należy także ekspozycjonować związek Wcielenia z Kościołem, zarówno w jego genezie, jak również w permanentnym urzeczywistnianiu się w historii³⁶.

Wartość prezentowanego argumentu wiąże się z faktem, że w Jezusie Chrystusie Bóg wkroczył w historię. Wcielenie Syna Bożego sprawiło, że mówimy o „historyczności” Boga. Bóg stał się człowiekiem w konkretnym miejscu i czasie. Tym samym Inkarnacja waloryzuje historię nadając jej nową wartość i nadprzyrodzony sens³⁷. Historia jest płaszczyzną obecności i zbawczego działania Boga. Dzieje świata wypełnią się wraz z powtórным przyjściem Uwielbionego Pana. Walor argumentu inkarnacyjnego uwidacznia się także na płaszczyźnie antropologicznej, co starano się wykazać w punkcie drugim.

³⁴ A. NOSSOL, *Teologia na usługach wiary*, Wydawnictwo św. Krzyża, Opole 1978, s. 86.

³⁵ T. DOLA, *Teologia misteriów życia Jezusa*, s. 87-89; I.S. LEDWOŃ, „... i nie ma w żadnym innym zbawienia”, s. 368-385; B. HUME, *Tajemnica Wcielenia*, s. 101-102.

³⁶ T. DOLA, *Eklezjotwórczy charakter wcielenia*, s. 339-349; Z. KRZYSZOWSKI, *Wcielenie jako fakt eklezjotwórczy w nauczaniu Jana Pawła II*, „Roczniki Teologiczne” 42(1995), z. 2, s. 81-89.

³⁷ T. DOLA, *Teologia misteriów życia Jezusa*, s. 53-55.

*

Konstruowanie argumentu inkarnacyjnego w ramach metody psychologiczno-egzystencjalnej odbywa się dwuetapowo. Najpierw poddaje się analizie życiową sytuację człowieka, a następnie przedstawia się sposoby jej rozwiązania. Ponieważ współczesny człowiek nie jest w stanie poradzić sobie z wieloma problemami egzystencjalnymi, dlatego szukanie odpowiedzi odbywa się na płaszczyźnie Objawienia Bożego. Zrozumienie prawdy o człowieku oraz sensu ludzkich dziejów jest możliwe dzięki misterium Wcielenia. W Jezusie Chrystusie, Wcielonym Synu Bożym, możemy odnaleźć pełne oraz ostateczne rozwiązanie egzystencjalnych problemów ludzkiego życia.

W artykule wskazano także na potrzebę powiązania argumentu inkarnacyjnego z innymi argumentami za wiarygodnością chrześcijaństwa, do których odwoływano się w toku prowadzonej refleksji. Podkreślić należy, że także w już istniejących argumentach trzeba mocniej uwypuklać aspekt inkarnacyjny. Budowane przez teologię fundamentalną różnorodne argumenty wzajemnie się dopełniają i uzupełniają, co sprawia, że argumentacja jest bardziej wszechstronna, zobiektywizowana i spójna.

BIBLIOGRAFIA

- ARTEMIUK P. (red.), Współczesny kontekst wiary, Płocki Instytut Wydawniczy, Płock 2016.
- BARTNIK Cz.S., Chrystus – Syn Boga Żywego, Wydawnictwo STANDRUK, Lublin 2000.
- CUDA J., Wiarygodna antropologia. Hermeneutyczny zarys teologii fundamentalnej, Księgarnia św. Jacka, Katowice 2002.
- DOLA T., Eklezjotwórczy charakter wcielenia, w: *Ratio et revelatio*. Z refleksji filozoficzno-teologicznych. Księga pamiątkowa dedykowana Księdzu Profesorowi Józefowi Herbutowi z okazji 65. rocznicy urodzin, red. J. Cichoń, Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, Opole 1998, s. 339-349.
- DOLA T., Krzyż, II. Krzyż a Wcielenie, w: *Leksykon teologii fundamentalnej*, red. M. Rusecki i in., Wydawnictwo M, Lublin–Kraków 2002, s. 708-710.
- DOLA T., Relacja krzyża do Wcielenia, „*Studia Paradyskie*” 8(1998), s. 191-202.
- DOLA T., Sens tajemnicy wcielenia w jubileuszowej bulli *Incarnationis misterium*, „*Roczniki Teologiczne Śląska Opolskiego*” 19(1999), s. 230-239.
- DOLA T., Teologia misteriów życia Jezusa, Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2002.
- DOLA T., Wcielenie jako wydarzenie zbawcze, „*Roczniki Teologiczne Śląska Opolskiego*” 18(1998), s. 159-170.
- DOLA T., Wcielenie, w: *Leksykon teologii fundamentalnej*, red. M. Rusecki i in., Wydawnictwo M, Lublin–Kraków 2002, s. 1310-1315.

- DOLA T., Zbawczy sens wcielenia w świetle formuły *admirabile commercium*, w: Tajemnica Odkupienia (KolCom, t. 11), red. L. Balter, Poznań 1997, s. 145-156.
- ESPEZEL A., Ciało zbawienia, „Communio” 23(2003), nr 1, s. 118-125.
- HAAS A.A., Mistyka Wcielenia, „Communio” 24(2004), nr 1, s. 3-14.
- HRYNIEWICZ W., Chrystus nasza Pascha. Zarys chrześcijańskiej chrystologii paschalnej, t. 1, TN KUL, Lublin 1982.
- HRYNIEWICZ W., Wcielenie a misterium paschalne, „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” 26(1979), z. 2, s. 53-66.
- HUME B., Tajemnica Wcielenia, tł. M. Wolak, Wydawnictwo SALWATOR, Kraków 2006.
- KASPER W., Jezus Chrystus, tł. B. Białecki, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 1983.
- KAUCHA K., Argument sensotwórczy za wiarygodnością Kościoła w świetle nauczania Jana Pawła II, „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne” 44(2001), nr 2, s. 373-386.
- KAUCHA K., Kaloniczny argument, w: Leksykon teologii fundamentalnej, red. M. Rusecki i in., Wydawnictwo M, Lublin–Kraków 2002, s. 598-601.
- KAUCHA K., Wiarygodność i wiara w ujęciu lubelskiej szkoły teologii fundamentalnej, w: Wiara – wiarygodność, red. D. Wąsek, Stowarzyszenie Teologów Fundamentalnych w Polsce, Kraków 2014, s. 49-85.
- KAUCHA K., Wiarygodność Kościoła w kontekście wyzwań współczesności europejskiej w świetle nauczania Jana Pawła II, Wydawnictwo KUL, Lublin 2008.
- KOSTECKI T., Kościół drogą życia każdego człowieka. Antropologiczna wiarygodność Kościoła i jej uzasadnianie w świetle nauczania Jana Pawła II, POLIGRAF, Międzyrzec Podlaski 2015.
- KOŚLA R.H., Tajemnica wcielenia we współczesnej refleksji chrystologicznej, Wydawnictwo OO. Bernardynów CALVARIANUM, Kalwaria Zebrzydowska 2001.
- KRZYSZOWSKI Z., Wcielenie jako fakt eklezjotwórczy w nauczaniu Jana Pawła II, „Roczniki Teologiczne” 42(1995), z. 2, s. 81-89.
- LEDWOŃ I.S., „... i nie ma w żadnym innym zbawienia”. Wyjątkowy charakter chrześcijaństwa w teologii posoborowej, Wydawnictwo KUL, Lublin 2006.
- LEDWOŃ I.S., Objawienie chrześcijańskie i jego wiarygodność według René Latourelle’a, Wydawnictwo KUL, Lublin 1996.
- MASTEJ J., Staurologiczno-rezurekcyjna wiarygodność chrześcijaństwa, Wydawnictwo KUL, Lublin 2014.
- NOSSOL A., Teologia na usługach wiary, Wydawnictwo św. Krzyża, Opole 1978.
- RUSECKI M., Argumentacja w teologii fundamentalnej, w: Leksykon teologii fundamentalnej, red. M. Rusecki i in., Wydawnictwo M, Lublin–Kraków 2002, s. 109-110.
- RUSECKI M., Bonatywny argument, w: Leksykon teologii fundamentalnej, red. M. Rusecki i in., Wydawnictwo M, Lublin–Kraków 2002, s. 152-155.
- RUSECKI M., Cud w chrześcijaństwie, TN KUL, Lublin 1996.
- RUSECKI M., Sperancyjny argument, w: Leksykon teologii fundamentalnej, red. Rusecki i in., Wydawnictwo M, Lublin–Kraków 2002, s. 1126-1132.
- RUSECKI M., Traktat o Objawieniu, Wydawnictwo Księży Sercanów, Kraków 2007.
- RUSECKI M., Traktat o wiarygodności chrześcijaństwa, TN KUL, Lublin 2010.
- RUSECKI M., Wiarygodność chrześcijaństwa, t. 1: Z teorii teologii fundamentalnej, TN KUL, Lublin 1994.
- SÖDING T., Wcielenie a Pascha. Dzieje Jezusa w świetle Ewangelii Jana, „Communio” 24(2004), nr 1, s. 50-63.
- ŠTRUKELJ A., Wcielenie pełnią stworzenia, „Communio” 24(2004), nr 1, s. 38-49.
- WALDENFELS H., O Bogu, Jezusie Chrystusie i Kościele – dzisiaj. Teologia fundamentalna w kontekście czasów obecnych, tł. A. Paciorek, Wydawnictwo św. Jacka, Katowice 1993.

INKARNACYJNA WIARYGODNOŚĆ CHRZEŚCIJAŃSTWA
ZARYS METODOLOGICZNY ARGUMENTU INKARNACYJNEGO

S t r e s z c z e n i e

Celem artykułu jest zaprezentowanie możliwości zbudowania oraz wskazanie metodologicznych uwarunkowań argumentu inkarnacyjnego przy zastosowaniu metody psychologiczno-egzystencjalnej. Konstruowanie argumentu inkarnacyjnego odbywa się dwuetapowo. Najpierw poddaje się analizie życiową sytuację człowieka, a następnie przedstawia się sposoby jej rozwiązania. Ponieważ współczesny człowiek nie jest w stanie poradzić sobie z wieloma problemami egzystencjalnymi, dlatego szukanie odpowiedzi odbywa się na płaszczyźnie Objawienia Bożego. Zrozumienie prawdy o człowieku oraz sensu ludzkich dziejów jest możliwe dzięki misterium Wcielenia. W Jezusie Chrystusie, Wcielonym Synu Bożym, możemy odnaleźć pełne oraz ostateczne rozwiązanie egzystencjalnych problemów ludzkiego życia. W artykule wskazano także na potrzebę powiązania argumentu inkarnacyjnego z innymi argumentami za wiarygodnością chrześcijaństwa.

Słowa kluczowe: Wcielenie; Jezus Chrystus; wiarygodność chrześcijaństwa; argument inkarnacyjny.